

MINISTERIET FOR BØRN, LIGESTILLING,
INTEGRATION OG SOCIALE FORHOLD

Samrådstale om ældremad og ældremilliarden

Den 4. november 2014

[Det talte ord gælder]

Jeg er rigtig glad for her på samrådet at få mulighed for igen at tilkendegive min holdning til vakuumpakket mad til ældre.

Den er nemlig klar. Jeg har ikke lyst til at spise ugegammel, vakuumpakket mad.

Når det er sagt, er det også vigtigt at tilkendegive, at kommunerne holder sig inden for loven. Og det gør de her. For kommunerne skal sørge for, at beboernes behov bliver dækket. Og vakuumpakket mad kan - lige så godt som frisklavet mad - sikre, at ældre får en kost, der er ernæringsmæssig korrekt.

Men jeg synes, at vi dermed glemmer en vigtig pointe: Mad er ikke kun benzin til motoren. Mad er mere end det; et højdepunkt

på dagen. Noget, man glæder sig til, og noget, der stimulerer vores sanser og vores appetit.

Mad bør være en glæde i hverdagen, der ikke udelukkende skal give de ældre et bedre helbred, men lige så vigtigt skubbe deres generelle livskvalitet i den rigtige retning.

Vi skal se på de ældre som mennesker, der har præcist det samme behov for, at maden er en god og stimulerende oplevelse, som alle andre har.

Mange ældre har også problemer med appetitten og er småtspisende og underernærede. Vi skal huske, at mad først bliver god ernæring, når den er spist.

Det kan f. eks. være noget så simpelt som madens udseende og selve anretningen, der gør forskellen på det gode og det dårlige måltid.

Derfor kan en besparelse på ældremad hurtigt blive en dyr besparelse, for når de æl-

dres livskvalitet falder, ved vi, at de lettere bliver syge og sygner hen.

Maden skal altså ned i maven, hvis man som svag ældre skal kunne klare sig bedre i hverdagen.

Det er derfor vigtigt, at kommunerne tænker over, om madordningen er hensigtsmæssig både i forhold til den enkelte ældres livskvalitet, og om den i længden rent faktisk kan betale sig på bundlinjen

Som jeg sagde indledningsvist, så har kommunerne frihed til at tilrettelægge madordningerne lokalt, så længe at kommunerne holder sig inden for loven.

Det gør kommunerne her. De sørger for, at borgernes behov bliver dækket.

Men jeg kan som socialminister give udtryk for min holdning. Den er, at kommunerne

bør tænke sig om, når de tilrettelægger madordningerne.

Jeg synes, det er trist, at kommunerne tilbyder de ældre vakuumpakket mad. Men det må heller ikke kun blive en debat om vakuumpakket mad. Det handler om, at de ældre får mad, der ernæringsmæssigt er i orden. Og som de har lyst til at spise.

Det er det, som jeg gerne vil tale med kommunerne om.

Vi er alle sammen enige om vigtigheden af det gode måltid for de ældre. Jeg er derfor rigtig glad for, at vi i den netop indgåede satspuljeaftale for 2015 er blevet enige om at styrke indsatsen ved at afsætte 11 mio. kr. til en pulje til at udvikle og forbedre rammerne om det gode måltid til ældre, som modtager madservice. Så de ældre i hjemmeplejen og på plejehjem kan se frem til dagens måltider som en positiv og stimulerende oplevelse – til gavn for appetitten.

Regeringen har igangsat en række initiativer for at forbedre de ældres forhold. Vi har sammen med Dansk Folkeparti, Det Konservative Folkeparti, SF og Liberal Alliance indgået en aftale om fremtidens hjemmehjælp.

I satspuljeaftalerne for 2015 er der i alt på sundheds- og socialområderne afsat godt 121 mio. kr. til at forbedre demensindsatsen.

Og i sidste års finanslovsaftale med Venstre og Det Konservative Folkeparti blev der afsat 1 mia. kr. årligt ekstra til et permanent løft af indsatsen på det kommunale ældreområde.

Det fremgår af finanslovsaftalen, at en god ældrepleje skal sikre, at de ældre kan fortsætte med at leve det liv, de ønsker. Det gælder såvel for de ældre, der er så sårbare og udsatte, at de har et stort plejebenhov, og for de ældre, der med en målrettet rehabili-

teringsindsats kan støttes til at klare sig selv.

Det fremgår endvidere af finanslovsaftalen, at det har været afgørende for parterne bag finansloven, at midlerne udmøntes på en måde, så der sikres mest velfærd for pengene. Ældremilliarden skal komme de ældre borgere til gavn og anvendes til de indsatser inden for ældreplejen, hvor de gør mest gavn for den enkelte borger.

Kommunernes ansøgninger til ældremilliarden i 2014 blev udarbejdet i starten af 2014 på et tidspunkt, hvor kommunernes budgetter for 2014 allerede var fastlagt. Og som led i ansøgningen til puljen skulle kommunerne desuden bekræfte, at de ansøgte midler anvendes til indsatser, der ligger udover kommunens vedtagne budget på ældreområdet for 2014 i den enkelte kommune.

Kommunernes ansøgninger til puljen for 2014 viste, at kommunerne søgte bredt i forhold til de foreslåede indsatsområder: Styrket rehabiliterings- og genoptræningsindsats, Bedre praktisk hjælp og personlig pleje samt Bedre forhold for de svageste ældre.

Konkret gik 37 pct. af ældremilliarden i 2014 til bedre praktisk hjælp og personlig pleje, 34 pct. til bedre forhold for de svageste ældre på fx plejehjem og 26 pct. til en styrket rehabiliterings og genoptræningsindsats.

Kommunernes ansøgninger til ældremilliarden for 2015 er indsendt til ministeriet den 26. september 2014. En foreløbig gennemgang af kommunernes ansøgninger viser, at kommunerne overordnet set har valgt at søge om at anvende ældremilliarden i 2015 med den samme fordeling på de tre overordnede indsatsområder, som det var tilfældet i 2014.

I 2014 anvendte 19 kommuner en del af deres andel af ældremilliarden på madinitiativer. En foreløbig gennemgang af ansøgningerne for 2015 viser, at antallet af kommuner, der vil afsætte midler til initiativer om mad, stiger til 22 kommuner i 2015.

Kommunerne har især fokus på initiativer i forhold til småspisende ældre og måltidet som en social begivenhed. Desuden fremgår det af ansøgningerne for 2015, at kommunerne i stor udstrækning vælger at videreføre initiativerne omkring madservice fra 2014.

Der har været en del debat, om at kommunerne har foretaget besparelser på ældreområdet i de seneste år. Jeg vil meget gerne slå fast, at kommunerne i kroner og ører i 2014 har budgetteret med nogenlunde det samme, som de brugte i 2013 - og derudover har de fået ældremilliarden.

Det endelige budget for 2015 kender vi ikke endnu, så vi kan ikke sammenligne budgetterne for 2014 og 2015.

Blandt andet FOA hævder, at kommunerne i virkeligheden sparer, fordi kommunerne ikke indregner i budgetterne, at der bliver flere ældre. Men sådan kan man altså ikke stille det op.

Alle ældre koster ikke det samme – vore dages ældre er raske i længere tid end for 20 år siden. Så bare fordi man fylder 65, betyder det ikke, at man med det samme har brug for hjemmehjælp. Det tager kommunerne selvfølgelig højde for, når de lægger deres budgetter.

Desuden er det altså sådan, at der ikke er blevet ret mange flere af de over 80-årige. Stigningen i antallet af ældre er hovedsageligt sket i gruppen af 65-79-årige, hvor langt fra alle har behov for hjælp.

Og så vil jeg meget gerne afslutte med at slå fast, at ældremilliarden er en ægte milliard. Der er altså tale om et reelt løft af ældreplejen. Kommunerne har således haft mulighed for at prioritere ældreområdet og blandt andet sikre, at de ældre får nogle gode madoplevelser, der både er ernæringsmæssigt korrekte og som skærper sanserne og appetitten.